

Kierkegaard

Ladislav Hejdánek

◆ poznámky | kartotéční lístek, česky, vznik: 22. 5. 1975

◆ notes | card file, Czech, origin: 22. 5. 1975

Kierkegaard [1975]

22. 5. 1975

1.

V jedné ze svých poznámek (bez data, X3 A 237; 3842,435) říká Kierkegaard: „Přikažte farářům, aby v neděli drželi pusy zavřenou. Co tu zbude? Ba, zůstane to podstatné: existence, denní (každodenní) existence, s níž farář káže. Když se budeš dívat na ni, zдалipak budeš mít dojem, že to je křesťanství, jež zvěstují?

2.

V jistém smyslu obsahuje tento zlomek vlastně celého Kierkegaarda, ale musí být správně interpretován. Kierkegaard je nepochybně křesťanský myslitel, křesťanský spisovatel; nicméně jen málo útoků proti křesťanstvu a proti křesťanské církvi bylo vedeno s takovou vášnivostí a pronikavostí jako ten jeho. A přitom se nikdy nestavěl do pozice „pravého křesťana“, nevykazoval se žádnou legitimací, své nejzajímavější a nejhlubší spisy vydával pod pseudonymem (měl dokonce mnoho pseudonymů a všechny něco znamenaly). Jeho důraz na existenci a jakási distance či nedůvěra k samotnému kázání a k farářství a farářům a zejména biskupům atd. ukazují na jeho nedůvěru k institucím, k úřadům, k množství, k mase a na jeho přesvědčení, že oslovitelný je jenom jednotlivec; zároveň cítíme jakousi nedůvěru v mluvení, řečnění, ba dokonce k myšlení, k myšlenkovým systémům, k spekulaci a k filosofii vůbec, k docentům a profesorům. (Kierkegaard ovšem silně dramatizuje a přehání: když mluví proti docentům a řečníkům, má na mysli především biskupa Martensena; když mluví proti filosofii, má na mysli zejména německou klasickou filosofii, Fichteho, Schellinga, Hegela; když mluví proti křesťanstvu, má na mysli zejména dánskou se státem svázanou církev a státem placené faráře a biskupy; atd.) Jaspers říká, že se Kierkegaard všemi prostředky brání, abychom ho mohli nějak přímo přijmout, abychom si ho mohli osvojit; snad proto vlastně stále zůstává někým neznámým. Je chudý, kdo se jím nenechá oslovit; ale musí se nechat oslovit tak, jak oslovoval ještě během svého života. Kierkegaard nás musí ještě dnes dráždit a provokovat. Jinak se staneme znovu předmětem jeho sžíravé ironie. Každý tu musí začínat znovu.